

Kada se slezena poveća (splenomegalija), poveća se njena sposobnost da hvata i pohranjuje krvne stanice. Splenomegalija može smanjiti broj crvenih i bijelih krvnih stanica i krvnih pločica u krvnom optoku.

Slezenu mogu povećati mnoge bolesti. Kako bi tačno utvrdio uzrok, doktor mora razmotriti poremećaje koji se kreću od raka krvi do hroničnih infekcija.

Kada povećana slezena uhvati veliki broj nenormalnih krvnih stanica, stanice opterete slezenu, ometajući njenu funkciju. Taj proces može početi vrzinim kolom: što više stanica slezena uhvati, to više raste, što više raste, hvata više stanica.

Kada slezena ukloni previše krvnih stanica iz krvnog optoka (hipersplenizam), mogu se razviti različiti problemi uključujući anemiju (premalo crvenih krvnih stanica), česte infekcije (zbog premalo bijelih krvnih stanica) i probleme sa krvarenjem (zbog premalo krvnih pločica). Konačno prevelika slezena hvata i normalne krvne stanice uništavajući ih zajedno sa nenormalnima.

Simptomi

Povećana slezena ne uzrokuje mnogo simptoma i nijedan od njih ne otkriva specifični uzrok povećanja. Kako povećana slezena leži u blizini želuca i može ga pritiskati, osoba se može osjećati punom nakon uzimanja malog obroka ili čak ako i ne jede. Osoba može imati i bol u trbuhu ili u leđima u području slezene, bol se može širiti u lijevo rame, naročito ako dijelovi slezene ne dobivaju dovoljno krvi i počinju odumirati.

### Dijagnoza

Obično doktor može napipati povećanu slezenu prilikom fizikalnog pregleda. Rtg trbuha može također pokazati da je slezena povećana. U nekim slučajevima je potreban CT da bi se odredilo koliko je slezena velika i pritišće li druge organe. MRI daje slične podatke, a također se utvrđuje i put krvi kroz slezenu. Drugi specijalizirani dijagnostički slikovni uređaji koriste blago radioaktivne čestice da ocijene veličinu i funkciju slezene i odrede nakuplja li se ili uništava veliki broj krvnih stanica u slezeni.

Pretrage krvi pokazuju smanjen broj crvenih krvnih stanica, bijelih krvnih stanica i krvnih pločica. Kada se krvne stanice ispituju pod mikroskopom, njihov oblik i veličina mogu uputiti na uzrok(e) povećanja slezene. Pregled koštane srži može otkriti rak krvnih stanica (kao što je leukemija ili limfom) ili nakupljanje neželjenih tvari (kao što su bolesti skladištenja ili pohrane). Ti poremećaji mogu dovesti do povećanja slezene.

Određivanje i mjerenje krvnih bjelančevina može pomoći isključiti takva stanja kao što su multipli mijelom, amiloidoza, malarija, kala-azar, bruceloza, tuberkuloza i sarkoidoza. Nivoi mokraćne kiseline (otpadne tvari koja se nađe u krvi i mokraći) i alkalne fosfataze leukocita (enzim koji se nalazi u nekim krvnim stanicama) mjere se da se odredi jesu li prisutne neke leukemije i limfomi. Pretrage jetrene funkcije pomažu utvrditi je li uz slezenu oštećena i jetra.

Uzroci splenomegalije (povećane slezene)

Infekcije

- Hepatitis
- Infektivna mononukleoza
- Psitakoza
- Subakutni bakterijski endokarditis
- Bruceloza
- Kala-azar
- Malarija
- Sifilis

- Tuberkuloza

### Anemije

- Nasljedna eliptocitoza
- Nasljedna sferocitoza
- Anemija srpastih stanica (uglavnom u djece)
- Talasemija

### Rak krvi i proliferativni poremećaji

- Hodgkinova bolest i drugi limfomi
- Leukemija
- Mijelofibroza

- Policitemija vera

### Upalne bolesi

- Amiloidoza
- Feltyjev sindrom
- Sarkoidoza
- Sistemski lupus eritematodes (SLE)

### Bolesi jetre

- Ciroza jetre

### Bolesti skladištenja (pohrane)

- Gaucherova bolest
- Hand-Schuller-Christianova bolest
- Letterer-Siweova bolest
- Niemann-Pickova bolest

### Drugi uzroci

- Ciste u slezeni
- Vanjski pritisak na vene koje proizlaze iz slezene ili idu u jetru
- Krvni ugrušak u veni iz slezene ili ide u jetru

### Liječenje

Kada je to moguće treba liječiti osnovnu bolest, tj. bolest koja je uzrokovala povećanu slezenu. Rijetko je potrebno hirurško uklanjanje slezene koje može uzrokovati probleme, uključujući prijemčivost ozbiljne infekcije. Međutim, te rizike vrijedi uzeti u obzir u nekim kritičnim situacijama: kada slezena uništava crvene krvne stanice tako brzo da se razvija teška anemija, kada iscrpljuje skladišta bijelih krvnih stanica i krvnih pločica (trombocita) da su vjerovatni infekcija i krvarenje, u slučaju kada je toliko povećana da uzrokuje bol ili pritišće druge organe ili kada je tako velika da joj dijelovi krvare ili odumiru.

Osim hirurškog zahvata katkada se u namjeri da se slezena smanji može upotrijebiti i zračenje (radioterapija).